

Harilikul pudelkõrvitsal on palju põneva kujuga sorte.

kasvab mitte päevade, vaid lausa tundidega. Väädid võivad soodsates oludes venida mõne kuuga koguni 25 m pikkuseks. Õnneks võib taime julgelt kärpida.

Pudelkõrvitsal on ilusad valged lõhnavad õied, mis avanuvad õhtul. Vilja kuju on sortidel väga varieeruv – pirnikujulisest pika silindri- ni. Lõunamaal võib selline “madu” venida koguni 5 meetri pikkuseks.

Aga meilgi kasvab vilja soodsates tingimustes väga kiiresti, ööpäevas mitu sentimeetrit. Põneva kuju andmiseks võib noori küpsemaid vilju nõoriga kinni siduda. Viljaalgame võib panna ka klaasanumasse, kus ta võtab küpsedes anuma kuju.

Iga kahe nädala tagant on soovitatav kalebasse väetada. Tõhusa toimega on kanakaka lahus, mida lahjendage veega vahekorras 1:15. Ämbritäiele ehk 10 liitrile lahjendatud väetiseveele lisage 1–2 klaasi lehtpuutuhka. Iga lehtpuutuhka korraga 0,5 liitrit lahust. Kui taim hakkab vilju kasvatama, suuren-

dage vedelväetise kogust 3–5 liitri taime kohta. Puhta veega kastke 2–3 korda nädalas (vihmasel ajal pole avamaal see muidugi vajalik).

Et soodustada viljumist (õied avanuvad õhtul), võib esimesi õisi kunstlikult tolmeldada: asetage isasõite tolmukad pintsettide abil emasõite emakasuudmeile. Nagu kõrvitsatele ja kurkidele omane, puhkevad esimesena õiede isasõied ning seejärel emasõied. Hiljem viljub taim juba ise küllaldaselt.

Ühelt taimelt võib saada 30–50 kg saaki. Üks vilj võib kaaluda pikaviljalisel vormil kuni 12 kg (keskmiselt 6–8 kg). Kui soovite pikaviljalist pudelkõrvitsat toiduks tarvitada, ei tohi teda lasta üle kasvada – kõige maitsvamad on 40–60 cm pikkused viljad.

Kui tahate aga viljadest meisterdada vaase, kausse, linnumaju vm, laske ühel taimel 2–3 vilja (soovitatavalt esimesed) lõpuni valmida, aga teised sööge ära piimküpsuse faasis. Et viljaalgmest paremi-

ni areneks, tuleb liigsed külgvõrsed eemaldada: üle vie ei maksa neid alles jätta. Kärpige võrsete latvu.

Rõdule ilutaimeks

Kalebassi saab edukalt kasvatada ka anumas. Selle maht peab olema vähemalt 10–15 liitrit. Anumaks sobib suur plast- või savipott, puudust kast jne. Põhjas olgu kindlasti avad liigse kastmisvee äravooluks.

Parim mullasegu kalebassile on järgmine: 2 osa viljakat aiamulda, 1 osa kõdusõnnikut, 1 osa jämedat liiva. Veel lisage 1–2 klaasi lehtpuusütt ja 4–5 sl peenestatud kriiti. Segage kõik korralikult läbi.

Eelnevalt leotatud seemned külvake 2–3 cm sügavusele. Tõusmetest jätke kasvama elujõuliseim.

Kalebassianum pange rõdu kõige päikeselisemasse kohta. Kuna taim vohab nii laiusesse kui kõrgusesse, tuleb kasvu piirata: kui rohelust on juba piisavalt, näpistage peavõrsel ja külgvõrsetel latv ära.

Vertikaalselt ronimiseks pange väätide jaoks nõõrid, nende külge kinnitub taim juba ise. Ülespoole kasvades võib pudelkõrvits katta sein mitme korruse ulatuses, aga varsi võib juhtida ka horisontaalsuunda.

Väärtuslik dieetvilj

Pudelkõrvits sisaldab rohkelt orgaanismi puhastavat kiudainet, kaaliumi ja teisi vajalikke mineraalaineid ja vitamiine. Naatriumi on samas vähe (liigne naatrium soodustab kõrgvererõhk jm tõbesid).

Kalebassi noori vilju kasutage nagu suvikõrvitsat: neid võib hautada, praadida, täita liha või riisiga, kasutada köögiviljapürees, samuti soolata ja hapendada. Piseki pirnjaid kalebasse saab hoidistada nagu kabatšokke ja patissone.

Kalebassi viljal on hea omadus: lõikekoht armistub kiiresti. Tänu sellele ei pruugi pikka (40–50 cm) vilja üldse taime küljest ära võtta, kui tahate temast toitu teha: lõigake selle küljest lihtsalt sobiva suurusega tükk, ning vilj jätkab sama kiiret kasvu. Seda saab teha muidugi vaid kasvahoones, avamaal lähevad lõikekohad kergesti mädanema.

Õlirikkeid seemneid tarvitage nagu muidki kõrvitsaseemneid. Noori võrseid kasutage nagu sparglit ja noori lehti nagu spinatit.

TOIVO NIIBERG

Räpina Aianduskooli kutseõpetaja